

ด่วนที่สุด

ที่ มท 0891.4/ว 1659

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. 10300

24 สิงหาคม 2553

เรื่อง การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รายละเอียดแนวทางการดำเนินงาน จำนวน 1 ชุด
2. แบบรายงานผลการดำเนินงาน จำนวน 1 ชุด

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคม โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดเป็นพันธกิจในการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเข้าไปสู่ความเข้มแข็งในการจัดบริการสาธารณะสู่ประชาชน นั้น

เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหาร และการพัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่นและชุมชน โดยมีทิศทางและแนวทางการดำเนินงานด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำแนวทางการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการมอบหมายหน่วยงานภายใน บุคลากร หรือคณะทำงานรับผิดชอบส่งเสริมบทบาทของประชาชน ในการขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมการประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับครัวเรือน ระดับชุมชน และระดับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 ระดับครัวเรือน

(1) มีกิจกรรมส่งเสริมการลดรายจ่าย เช่น การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ การลดละเลิกอบายมุข หรือมีการผลิตของใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อทดแทนการซื้อจากภายนอก

(2) มีกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มรายได้ เช่น การมีอาชีพเสริม การใช้วัสดุภายในชุมชน เพื่อลดต้นทุนการผลิต

/(3) มีกิจกรรม...

- (3) มีกิจกรรมการประหยัด เช่น มีการจัดทำบัญชีรับ - จ่าย คริวเรือน มีการออม
- (4) มีกิจกรรมด้านการเรียนรู้การดำรงชีวิตอย่างมีเหตุมีผล เช่น การดูแลสุขภาพ การบริโภคอาหารปลอดภัย
- (5) มีกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เช่น การคัดแยกขยะครัวเรือน การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การประหยัดพลังงาน
- (6) มีกิจกรรมด้านการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เช่น การร่วมกิจกรรมสาธารณะ การช่วยเหลือคนจน การร่วมงานประเพณีวัฒนธรรม

2.2 ระเบียบชุมชน

- (1) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำแผนชุมชน ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้
- (2) ส่งเสริมให้ชุมชนมีระบบสวัสดิการชุมชน

2.3 ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- (1) นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น
- (2) ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับบุคลากร
- (3) แผนพัฒนาท้องถิ่น มีกิจกรรมการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- (4) มีกิจกรรมให้คนในองค์กรทำงานร่วมกัน
- (5) มีการเปิดช่องทางให้ภาคประชาชนแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (6) มีการทำงานร่วมกับภาคีการพัฒนาอื่นจากภายนอกองค์กร
- (7) มีการนำหลักการทรงงานเป็นแนวทางการบริหารงาน

3. การวัดผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเบื้องต้นพิจารณาจาก

- (1) มีการแต่งตั้งมอบหมายบุคลากร จัดตั้งศูนย์หรือคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง
- (2) มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (3) มีตัวอย่างครัวเรือนที่มีการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (4) มีแผนชุมชน ที่มีการนำข้อมูลชุมชนมาประกอบการกำหนดกิจกรรมอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากภายนอกและภายใน
- (5) มีแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่มีกิจกรรมการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

/เพื่อเป็นการ...

เพื่อเป็นการขับเคลื่อนและขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหาร และการพัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่น ชุมชน และครัวเรือน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอให้จังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

1. แจกแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทราบ และ พิจารณาดำเนินการ
2. ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ติดตามให้ข้อเสนอแนะ และรวบรวมผล การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามระยะเวลา และ รายละเอียดตามแบบรายงานที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพรัตน์ สกนพันธุ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม
ส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วม
โทร. 0-241-9000 ต่อ 4122-23 / โทรสาร. 0-2241-9000 ต่อ 4124

แนวทางการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

สถานการณ์ของประเทศท้องถิ่น และชุมชนในปัจจุบันอยู่ท่ามกลางภาวะแวดล้อมตามบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่มีความเชื่อมโยงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่มีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนและชุมชน ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากการเคลื่อนไหวของสินค้าและเงินทุนภายใต้ระบบเศรษฐกิจเสรีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังคมที่ที่มีโครงสร้างเปลี่ยนแปลงตามระบบเศรษฐกิจ ทั้งการเปลี่ยนผ่านของช่วงอายุคนที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ระบบครอบครัวที่มีลูก หลานอยู่กันอย่างพร้อมหน้ามีแนวโน้มเข้าสู่การเป็นครอบครัวเดี่ยว ความสัมพันธ์ของผู้นคนในชุมชนมีลักษณะของคนในเมืองที่มีความสนใจกันน้อยลง การพัฒนาทางเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันในการผลิตเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ นำไปสู่ความสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสภาพการเปลี่ยนแปลงของอากาศที่ส่งผลต่อวิถีการผลิตของภาคเกษตรกรรม การลดลงของทรัพยากรธรรมชาติทั้งป่า ไม้ และแหล่งพลังงาน นำสู่ปัญหานานับประการในการดำรงอยู่ของชุมชนทั้งที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบันและแนวโน้มของความรุนแรงในอนาคต ซึ่งทางรอดเดียวของสังคมไทยคือ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ควรที่จะมีการทำงานร่วมกับประชาชนในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบในการดำเนินงาน โดยมีแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้น ดังนี้

1. การกำหนดให้มีหน่วยงานภายใน บุคลากร หรือคณะทำงาน ที่รับผิดชอบในการส่งเสริมบทบาทของประชาชนในการขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขับเคลื่อนสู่ปรกรรมกรปฏิบัติ

2. ให้มีการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 ระดับ ทั้งในระดับครัวเรือน ระดับชุมชน และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้ในการบริหารงานองค์กร เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการจัดบริการสาธารณะ และการส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน โดยมีแนวทาง ดังนี้

(1) กำหนดการใช้เศรษฐกิจพอเพียงในวิสัยทัศน์ของท้องถิ่น

(2) การสร้างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ฝ่าย

บริหาร ฝ่ายสภา ข้าราชการและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดกระบวนการที่เรียกว่าระเบิดจากข้างใน ทำส่วนย่อยๆขององค์กรให้เป็นตัวอย่าง ด้วยกระบวนการอบรมให้ความรู้ การจัดวงสนทนาให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิด การจัดให้มีกิจกรรมตัวอย่าง เช่นการประหยัดพลังงาน

(3) นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

(4) นำหลักการทรงงานมาเป็นแนวทางการบริหารงานในทุกระดับ

(5) แผนพัฒนาท้องถิ่น มีการกำหนดกิจกรรมการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

(6) การสร้างระบบเครือข่ายการทำงาน ทั้งเครือข่ายภายในและภายนอก

(6.1) การสร้างเครือข่ายการทำงานภายในสำนักงาน ปรับระบบวิธีการทำงานที่ทำให้เกิดภารกิจที่เชื่อมโยงกัน มีการถ่ายทอดการเรียนรู้งาน ระเบียบ วิธีปฏิบัติ ระหว่างหน่วยงานภายใน การเพิ่มช่องทางการสื่อสารของงานที่ปฏิบัติ และกิจกรรมที่สร้างให้เกิดการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ผลของงานมีความถูกต้อง รวดเร็ว และสามารถทำงานทดแทนกันได้โดยอัตโนมัติ

(6.2) การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน

- ให้ความสำคัญกับการเปิดช่องทางให้ภาคประชาชนแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ และร่วมการดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- สนับสนุนการมีผู้นำ มีกลุ่มองค์กรที่หลากหลายและใช้กลไกผู้นำ หมู่บ้าน ชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่ม องค์กรต่างๆ ในพื้นที่ เป็นกลไกการเชื่อมต่อการทำงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับตำบลหมู่บ้าน ชุมชน

(6.3) การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรภายนอก โดยอาศัยประสบการณ์ องค์ความรู้ ทรัพยากร จากหน่วยงานภายนอกมาเสริมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สถาบันการศึกษา ศูนย์พัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.2 ระดับชุมชน ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้าน ชุมชน

(1) ส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาที่หลากหลาย และพัฒนาความรู้ ความสามารถผู้นำ หมู่บ้าน ชุมชน ให้มีความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(2) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำแผนชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

(3) ส่งเสริม ให้ชุมชนมีระบบการออมทรัพย์ และสวัสดิการชุมชน

(4) ส่งเสริมให้ชุมชนมีกิจกรรมที่นำไปสู่ความสามัคคี

2.3 ระดับครัวเรือน กำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ครัวเรือน มีภูมิคุ้มกัน ในการดำรงชีวิต

(1) มีกิจกรรมส่งเสริมการลดรายจ่าย เช่น การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ การลดละเลิก อบายมุข หรือมีผลผลิตของใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อทดแทนการซื้อจากภายนอก

(2) มีกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มรายได้ เช่น การมีอาชีพเสริม การใช้วัสดุภายในชุมชนเพื่อลดต้นทุนการผลิต มีกิจกรรมการประหยัด เช่น มีการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย ครัวเรือน มีการออม

(3) มีกิจกรรมด้านการเรียนรู้การดำรงชีวิตอย่างมีเหตุมีผล เช่น การดูแลสุขภาพ การบริโภคอาหารปลอดภัย

(4) มีกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เช่น การคัดแยกขยะครัวเรือน การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การประหยัดพลังงาน

(5) มีกิจกรรมด้านการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เช่น การร่วมกิจกรรมสาธารณะ การช่วยเหลือคนจน การร่วมงานประเพณีวัฒนธรรม